

U 71/2009 vp

**Valtioneuvoston kirjelmä Eduskunnalle ehdotuksesta
neuvoston direktiiviksi (*arvonlisäveropetosten torjumi-*
nen)**

Perustuslain 96 §:n 2 momentin mukaisesti lähetetään Eduskunnalle Euroopan yhteisöjen komission 29 päivänä syyskuuta 2009 tekemä ehdotus neuvoston direktiiviksi direktiivin 2006/112/EY muuttamisesta tiettyjen pe-

tosalttiiden tavaroiden luovutuksiin ja tiettyjen petosalttiiden palvelujen suorituksiin vapaaehtoisesti ja tilapäisesti sovellettavan käännetyin verovelvollisuuden osalta ja ehdotuksesta laadittu muistio.

Helsingissä 22 päivänä lokakuuta 2009

Valtiovarainministeri *Jyrki Katainen*

Neuvotteleva virkamies Tiina Maisala

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

MUISTIO
6.10.2009

EU/2009/1331

**EHDOTUS NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI DIREKTIIVIN 2006/112/EY
MUUTTAMISESTA TIETTYJEN PETOSALTTHIEN TAVAROIDEN LUOVUTUKSIIN
JA TIETTYJEN PETOSALTTHIEN PALVELUJEN SUORITUKSIIN
VAPAAEHTOISESTI JA TILAPÄISESTI SOVELLETTAVAN KÄÄNNETYN
VEROVELVOLLISUUDEN OSALTA**

1 Yleistä

Euroopan yhteisöjen komissio antoi 29 päivänä syyskuuta 2009 ehdotuksen neuvoston direktiiviksi yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annetun direktiivin 2006/112/EY (jäljempänä arvonlisäverodirektiivi) muuttamisesta tiettyjen petosalttiiden tavaroiden luovutuksiin ja tiettyjen petosalttiiden palvelujen suorituksiin vapaaehtoisesti ja tilapäisesti sovellettavan käännetyn verovelvollisuuden osalta; KOM(2009) 511.

Direktiiviehdotuksen tarkoituksena on sallia tilapäisesti käännetyn verovelvollisuuden soveltaminen päästöoikeuksilla käytävään kauppaan ja eräitä petosalttiita tavaroita koskeisiin liiketoimiin niihin liittyvien petosten torjumiseksi. Arvonlisäverojärjestelmän peruseräpäätöksiin kuuluu veron maksamista erinä eli kussakin vaihdannan vaiheessa, ja siksi käännetyn verovelvollisuuden soveltaminen rajoitettaisiin koskemaan etukäteen määritellyssä luettelossa olevia tavaroita ja palveluita.

Arvonlisäverodirektiivissä vahvistetaan yhteisön arvonlisäverojärjestelmän toimintaa koskevat säännöt. Ehdotuksen tavoitteena on arvonlisäverodirektiivin peruseräpäätöksiä poiketen antaa jäsenvaltioille mahdollisuus soveltaa käännettä verovelvollisuutta tiettyjen tavaroiden kansallisiin luovutuksiin ja tiettyjen palvelujen suorituksiin asianomaisen jäsenvaltion sisällä, minkä vuoksi on muutettava yhteisön antamaa säädöstä.

Ehdotuksen oikeusperustana on EY:n perustamissopimuksen 93 artikla. Ehdotuksen hyväksyminen edellyttää siten kaikkien jäsenvaltioiden yksimielisyyttä.

2 Nykytila ja sen ongelmat

Arvonlisäveropetokset ovat suuri uhka sisämarkkinoiden moitteettomalle toiminnalle ja jäsenvaltioiden verotuloille.

Tässä yhteydessä kaikkein yleisin petosmuoto on se, että arvonlisäverovelvollinen luovuttaa tavaroita ja katoaa tämän jälkeen arvonlisäveroa maksamatta sen jälkeen, kun se on antanut verovelvolliselle asiakkaalle pätevän laskun vähennyksen tekemistä varten. Näin ollen valtio ei saa luovutuksesta arvonlisäveroa, mutta sen on myönnettävä toimitusketjun seuraavalle toimijalle hyvitys tuotantopanoksiin sisältyvästä arvonlisäverosta. Tiettyissä tapauksissa tämä on johtanut missing trader -petoksiin (MTIC), jotka ovat organisoituja hyökkäyksiä arvonlisäverojärjestelmää vastaan. Niissä käytetään hyväksi sitä, että luovuttaja saa hyvityksen tuotantopanoksiin sisältyvästä arvonlisäverosta alv-palautuksen muodossa, kun sen toisessa jäsenvaltiossa olevalle verovelvolliselle suuntautuva jatkoluovutus on verovapaa. Lisäksi tällaiset petokset toteutetaan usein luovutusten sarjoina, joissa samat tavarat saattavat liikkua useita kertoja jäsenvaltioiden välillä (ns. karusellipetokset) ja valtio voi menettää veron useaan otteeseen samasta tavarasta.

On syytä huomata, että tämän tyyppisiä petoksia on useiden jäsenvaltioiden antamien tietojen mukaan alkanut esiintyä myös palvelusuorituksissa, mm. kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupassa.

Eräät jäsenvaltiot ovat pyytäneet neuvostolta arvonlisäverodirektiivin 395 artiklan mukaista poikkeusta soveltaakseen käännettä verovelvollisuutta kohdistetusti tiettyihin tavariin tai joihinkin petosalttiisiin aloihin. Käännettä verovelvollisuutta sovellettaessa luovuttajan tai suorittajan ei tarvitse maksaa arvonlisäveroa, vaan sen joutuu suorittamaan

asiakas. Käytännössä asiakkaat ilmoittavat ja vähentävät veron samanaikaisesti maksamatta sitä tosiasiallisesti valtiolle edellyttäen, että asiakkaat ovat tavallisia verovelvollisia, joilla on täysi vähennysoikeus. Tässä mielessä petoksen teoreettinen mahdollisuus on poistettu.

3 Ehdotuksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

Tällä ehdotuksella komissio pyrkii tarjoamaan jäsenvaltioille mahdollisuuden halutesaan soveltaa käännettyä verovelvollisuutta kohdistetusti etukäteen määritellystä luettelosta valitsemiinsa tavaroihin ja palveluihin. Ehdotettuun luetteloon on sisällytetty tavarat ja palvelut, jotka viimeaikaisen kokemuksen mukaan ovat erityisen petosalttiita.

Komissiolla on tietoja väitetyistä kasvi-huonekaasujen päästöoikeuksien kauppaan liittyvistä petostapauksista. Useiden jäsenvaltioiden jo tässä vaiheessa toimittamien tietojen perusteella on aiheellista sisällyttää päästöoikeudet tähän ehdotukseen.

Toiseksi direktiivin soveltamisalaan on sisällytetty matkapuhelimet ja integroidut piirit. Yhdistyneelle kuningaskunnalle on myönnetty näiden tavaroiden osalta arvonlisäverodirektiivin 395 artiklan nojalla käännettyä verovelvollisuutta koskeva poikkeus, joka on voimassa vuoden 2011 huhtikuun loppuun. Nyt annettu ehdotus pohjautuu tähän Yhdistyneen kuningaskunnan poikkeuslupaan. Useat käännetyin verovelvollisuuden soveltamisesta tällä alalla kiinnostuneet jäsenvaltiot voisivat tehdä sen tämän ehdotuksen nojalla.

Kolmanneksi tähän ehdotukseen sisältyy uusia tuotteita, kuten hajuvedet ja jalometallit, esim. platina. Jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet petoksia käsittelevien työryhmien kokouksissa, että petokset näyttävät siirtyneen nimenomaan näihin tuotteisiin, minkä vuoksi on aiheellista sisällyttää ne tähän direktiiviin.

Jäsenvaltioiden olisi ilmoitettava komissiolle aikeestaan soveltaa tällaista järjestelmää ennen järjestelmän käyttöönottoa.

Käännetyin verovelvollisuuden kohdennettu soveltaminen edellyttää yksityiskohtaisten edellytysten noudattamista, jotta voidaan varmistaa järjestelmän toiminta, välttää mah-

dolliset kielteiset vaikutukset mahdollisuuksien mukaan ja mahdollistaa tuloksia koskevan moitteettoman arvioinnin tekeminen. Ennen järjestelmän soveltamista luovuttajina, suorittajina tai asiakkaina toimivat verovelvolliset, joihin järjestelmän soveltaminen vaikuttaa, on tunnistettava arvonlisäverotarkoituksia varten yksilöllisellä numerolla, jos tätä ei ole tehty jo aiemmin. Lisäksi säädetään, että asianomaisten jäsenvaltioiden on asetettava raportointivelvoitteita, jotta varmistetaan toimenpiteen riittävä seuranta ja varmistetaan sen moitteettomasta toiminnasta.

Jotta voidaan varmistaa, että käännetyin verovelvollisuuden soveltaminen pysyy kohdennettuna ja tavanomaisista säännöistä poikkeavana, asianomaiset tavarat ja palvelut on lueteltu ja kukin jäsenvaltio voi valintansa mukaan soveltaa käännettyä verovelvollisuutta enintään kolmeen luokkaan, joista enintään kaksi voi koskea tavaroita.

Jäsenvaltioiden olisi pantava myös täytäntöön tosiasialliset valvontatoimenpiteet kaikenlaisten petosmuotojen ja erityisesti uusien petosmuotojen seuraamiseksi ja torjumiseksi mahdollisuuksien mukaan, jotta petokset eivät siirtyisi muihin tuotteisiin, vähittäismyyntitasolle tai muihin jäsenvaltioihin.

Ehdotettu käännetyin verovelvollisuuden soveltamisen mahdollisuus olisi tilapäinen ja voimassa vuoden 2014 loppuun. Mikäli jäsenvaltio ottaisi järjestelmän käyttöön, sitä olisi noudatettava vähintään kahden vuoden ajan.

Järjestelmän tilapäisestä soveltamisesta petosalttiisiin tavaroihin ja palveluihin saadun kokemuksen valossa olisi sitten ehdotuksessa esitettyjä tietoja ja arviointimenettelyä käyttäen saatavissa parempi kokonaiskäsitys käännetyin verovelvollisuuden kohdistetun soveltamisen käyttökelpoisuudesta ja oikeasuhteisuudesta.

4 Asian käsittely Euroopan unionin toimielimissä

Euroopan parlamentin sekä Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausuntoa ei ole vielä annettu. Ehdotuksen käsittely on aloitettu neuvoston työryhmässä 13.10.2009.

5 Ehdotuksen vaikutukset Suomelle

Ehdotus ei edellytä arvonlisäverolain (1501/1993) muuttamista. Käännetyn verovelvollisuuden soveltaminen on jäsenvaltiolle vapaaehtoista, joten sen toteuttaminen jäisi kansallisen päätöksenteon varaan.

Direktiivinmuutos mahdollistaisi käännetyt verovelvollisuuden soveltamisen päästö-oikeuksiin tai muihin luettelossa mainittuihin hyödykkeisiin, jos se katsotaan petostentorjunnan kannalta tarkoituksenmukaiseksi.

6 Valtioneuvoston kanta

Suomi kannattaa komission ehdotuksessa jäsenvaltiolle annettavaa mahdollisuutta soveltaa käännettyä verovelvollisuutta tiettyjen petosalttiiden tavaroiden ja palvelujen luovutuksiin. Järjestelmässä tulee välttää tarpeettomia verovelvollisille ja jäsenvaltioille asetettavia velvoitteita ja muodollisuuksia. Ehdotuksen teknisiä yksityiskohtia tulee vielä selvittää.